

Keuze uit de aanwinsten

Afb. 1. JACOB CORNELISZ. VAN OOSTSANEN (Oostzaan vóór 1470–1533 Amsterdam).

Drieluik met de aanbedding der koningen, de heiligen Hieronymus en Catharina en een stichterspaar met dertien kinderen; op de keerzijden van de zijluiken de heiligen Christophorus en Antonius. Paneel, 83 × 56 cm (middenstuk), 83 × 25 cm (zijluiken). Gedateerd 1517.

Opm.: Het wapenschild op de voorzijde van het linker luik toont in de vier kwartieren de wapens van de geslachten Heereman, Vanolles (Van Holt), Van Zeller en Baerland; het rechter naast dat van het geslacht Heereman een ongeïdentificeerd wapen; op de keerzijden van de luiken bevinden zich het wapen van het geslacht Heereman en een wapenschild met een ongeïdentificeerd huismerk. De wapens op de voorzijde zijn overschilderd. Het was tot nog toe niet mogelijk vast te stellen welk stichterspaar met dertien kinderen in dit drieluik is geportretteerd. Jacob Cornelisz. werkte op het middenpaneel een motief uit, waarvan hij omstreeks 1510 een houtsnede had gemaakt (*cf. Oud Holland* 77 (1962), blz.

67, met afb.). Kopieën naar het middenpaneel uit 1520 en 1536, vervaardigd in het atelier van Jacob Cornelisz., bevinden zich in particulier bezit.

Litt.: *All the paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam*, Amsterdam-Maarsse 1976, blz. 176 (met oudere literatuur); E. Heller, *Das altniederländische Stifterbild*, München 1976, nr. 276; Vereniging Rembrandt. *Verslag over 1978*, blz. 78–80.

Herk.: Koning Willem II (verworven vóór 1841); Prins Frederik der Nederlanden, Den Haag; Prinses Marie zu Wied, geb. Prinses der Nederlanden; Fürst zu Wied, Neuwied; J. W. Middendorf II. Aankoop met steun van het Prins Bernhard Fonds, de Vereniging Rembrandt en Mr. en Mrs. J. William Middendorf II, 1978 (inv. nr. A 4706).

Afb. 2. REMBRANDT HARMENSZ. VAN RIJN (Leiden 1606–1669 Amsterdam).

Tobias beschuldigt Anna van het stelen van een bokje. Paneel, 39,5 × 30 cm. Gesigneerd RH in monogram en gedateerd 1626.

Opm.: Dit paneeltje, dat tot

de vroegst gedateerde schilderijen van Rembrandt behoort, bevond zich sedert 1956 als bruikleen van mevrouw

G. baronesse Bentinck-geb. baronesse Thyssen Bornemisza in het Rijksmuseum.

Litt.: *All the paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam*, Amsterdam-Maarsse 1976, blz. 467 (met oudere literatuur); R. E. O. Ekkart, in de catalogus van de tentoonstelling: *Geschildert tot Leyden Anno 1626*, Leiden 1976–77, blz. 54 en 69, met afb.; H. L. M. Defoer, Rembrandt van Rijn. De Doop van de Kamerling, *Oud Holland* 91 (1977), blz. 8; E. van de Wetering, De jonge Rembrandt aan het werk. Materiaalgebruik en schildertechniek in het begin van zijn Leidse periode, *Oud Holland* 91 (1977), blz. 33, n. 19, afb. 12 en 13 en blz. 59.

Herk.: Verz. Tschugin, Moskou; Verz. Schloss Rohoncz, Lugano; verz. G. baronesse Bentinck-geb. baronesse Thyssen Bornemisza, Parijs. Gekocht met steun van de Vereniging Rembrandt, het Prins Bernhard Fonds, de Rijksmuseum-Stichting en een extra rijksbijdrage, 1979 (inv. nr. A 4717).

Afb. 3. HERMAN VAN SWANEVELT (Woerden ca. 1600-1655 Parijs).

Landschap met de doop van de kamerling.

Doek, 97,2 × 129,5 cm.

Gesigneerd en gedateerd *HSwanevelt Roma 163*[.].

Opm.: Het laatste cijfer van het jaartal is onleesbaar.

Swanevelt heeft waarschijnlijk van 1629 tot 1641 in Rome gewerkt; het schilderij dateert vermoedelijk uit de tweede helft van de jaren dertig.

Herk.: Kunsthandel P. & D. Colnaghi & Co., Londen.

Aankoop 1979 (inv. nr. A 4713).

Afb. 4. JACOBUS IGNATIUS DE ROORE (Antwerpen 1686-1747 Den Haag).

Het offer van Jerobeam (1 Kon. 13, 1-5).

Paneel, 53 × 69 cm. Gesigneerd *J. de Roore. F.* en gedateerd (grotendeels weggesleten) . . . 4.

Opm.: De Roore was aanvankelijk werkzaam in zijn geboortestad Antwerpen. In 1722 vestigde hij zich in Amsterdam, daarna in Rotterdam en tenslotte in Den Haag, waar hij stierf. In zijn nalatenschap bevond zich o.m. *Koning Jerobeams Afgodische Offerhanden te Bethel, met het aenstonts volgende teken der Goddelyke Straffe, bestaende in het verdorren van 's Konings hant en het scheuren van den Altaer*, welk schilderij Van Gool als een van zijn beste stukken roemt.

Litt.: J. van Gool, *De nieuwe Schouburg* . . . , deel 2, Den Haag 1751, blz. 101. *Herk.*: Galerie Hoogsteder, Den Haag. Aankoop 1979 (inv. nr. A 4714).

Afb. 5. NICOLAAS PIENEMAN (Amersfoort 1809-1860 Amsterdam).
Prins Willem I, na de

mislukte moordaanslag door Jean Jauregui in 1582, verpleegd door Charlotte de Bourbon.

Paneel, 39,2 × 46,8 cm. Onduidelijk gesigneerd *Pieneman* en gedateerd 1840.

Opm.: Op de tentoonstelling van levende meesters, Amsterdam 1840, kwam onder nr. 362 een schilderij van N. Pieneman met hetzelfde onderwerp voor, waarschijnlijk een grotere versie van deze voorstelling (doek, 87 × 102 cm), die zich nu in een particuliere Nederlandse verzameling bevindt. Zie ook de catalogus van de tentoonstelling *Het Vaderlandsch Gevoel*, Amsterdam 1978, nr. 29.

Herk.: Veil. Christie, New York 27-1-1979, nr. 165 (als J. W. Pieneman). Aankoop 1979 (inv. nr. A 4712).

Afb. 6. Kast van eikehout, belijmd met note-, palm- en amaranthout, met panelen van Japans lakwerk, deels versierd met geslepen roggevel (z.g. *same-nuri*).

H. 202 cm, Br. 158,5 cm, D. 54 cm.

NOORD-NEDERLAND, ca. 1700. *Opm.*: Het lakwerk is afkomstig van een verzaagde Japanse 17de-eeuwse kist of kast. De laden daarvan zijn in de tussenregel onder de deuren van de nieuwe kast in hun geheel toegepast.

Herk.: Kunsthandel J. Stodel, Amsterdam. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1979 (inv. nr. 1979-21).

Afb. 7. Bekertje van zilver, versierd met bloemtakken.

H. 9,5 cm, Diam. 7,4 cm.

LÜBECK, 2de helft 17de eeuw. Merken: Lübeck en meester-teken is in monogram = JÜRGEN STÖRKOP. Onder op de bodem de inscriptie: HINRICH. ALBRECHT en de gotische letters DYE.

Herk.: Verz. H. A. A. van Harten, Baarn (bruikleen sinds 1966). Aankoop met gelden geschonken door de heer P. C. W. de Jong te Wassenaar, 1979 (inv. nr. 1979-40).

Afb. 8. Wijwaterbakje van zilver, versierd met de Arma Christi.

H. 21,8 cm, Br. 14,5 cm.

AUGSBURG, einde 17de eeuw. Merken: Augsburg en mees-terteken HPS = HANS PHILIPP STENGLIN.

Herk.: Verz. H. A. A. van Harten, Baarn (bruikleen sinds 1963). Aankoop met gelden geschonken door de heer P. C. W. de Jong te Wassenaar, 1979 (inv. nr. 1979-38).

Afb. 9 en 10. Knottekistje van zilver met schroefdeksel.

H. 3 cm, Diam. 6,8 cm.

HOORN, ca. 1693. Ongemerkt. *Opm.*: Op het deksel is gegraveerd een allegorie op het huwelijk naar een huwelijkspenning (Frederiks II, nr. 382, pl. 180) in Teyler's Museum te Haarlem, welke weer teruggaat op een gravure van Michel le Blon uit 1619 (van der Kellen nr. 101). Om de voorstelling het opschrift: *Waer deen in danders' hert, door liefde gesloten wert, sietmen veel vreuchden spruijite, Druck angst noch lijde groot, niet anders als de doot cant selve weer ontsluijite*. Onder op de bodem het opschrift: *Arent Volckersz Akersloot = Meijnutie Cornelis Ossenhooft A° 1693 5/3*. Dit echtbaar huwde te Hoorn op 3 mei 1693. De man maakte in 1710 zijn testament. De vrouw stierf in 1753.

Litt.: cf. J. W. Frederiks, *Dutch Silver*, II, The Hague 1958 en J. Ph. van der Kellen, *Michel le Blon*, La Haye 1900. *Herk.*: Kunsthandel Van Ra-

venstein, Haarlem. Aankoop 1978 (inv. nr. 1978-165).

Afb. 11. Chrismatorium van zilver.

H. 7,5 cm, Br. 11,5 × 7,8 cm. GENT, 1774. Merken: helm en G voor Gent, 74 met kroon en meesterteken gekroonde D = P. I. DUPRET.

Herk.: Verz. H. A. A. van Harten, Baarn (bruikleen sinds 1965). Aankoop 1979 (inv. nr. 1979-39).

Afb. 12. Kist van zilver met drie zilveren theebusjes. Opengezaagde wanden op een met blauw fluweel beklede houten kern.

H. 13,9 cm, Br. 24,6 cm, D. 13,8 cm. Busjes H. 9,4 cm, Br. 11 × 7,1 cm.

Merken: AMSTERDAM, leeuw, jaarletter A = 1785 en meester-teken PAB = PIETER ADOLPH BRUYNE (of BRUNÉ), gekroonde o en Franse gehalte- en garantiestempels uit 1809-1819.

Tent.: *L'Argenterie des Pays-Bas XVIIe-XVIIIe siècles*, Paris, Institut Néerlandais 1962, afb. op blz. 68; *The Dutch Republic in the days of John Adams*, Philadelphia etc. 1976/77, nr. C 17; *Thema thee*, Rotterdam 1978, nr. 358; *Nederlands zilver/Dutch silver 1580-1830*, Amsterdam-Toledo-Boston 1979/80, nr. 148.

Herk.: Verz. R. May, Amsterdam; Verz. J. J. Post, Amsterdam. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1979 (inv. nr. 1979-25).

Afb. 13. Bruidsjapon met sleep van ivoorwit laken, machinaal geborduurde tulle en met oranjebloesem van was. H. 138 cm (voor), 250 cm (achter); taille 62 cm.

NEDERLAND (?), ca. 1880-85. *Herk.:* Verz. mevr. E. F. Canter Cremers-van der Does, Den Haag. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1973 (inv. nr. 1973-339).

Afb. 14. Japon met sleepje van Brusselse veterkant over een lila/mauve zijden onderjapon. *Modestie* (vestje) van machinale reliëfkant. Strohoed met witte en paarse struisveren.

H. 155 cm (voor), 166 cm (achter); taille 72 cm.

BRUSSEL (?), ca. 1900-1905. *Opm.:* De japon werd gedragen door Henriëtte Petronella de Vries van Doesburg-'t Hooft, die in 1903 trouwde (stiefmoeder van mevr. G. Thöne).

Herk.: Mevr. G. Thöne-de Vries van Doesburg, Haarlem; Verz. mevr. E. F. Canter Cremers-van der Does, Den Haag. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1973 (inv. nr. 1973-350) (modestie en hoed oud bezit).

Afb. 15. Avondjurk van rode en witte *crêpe de chine*, zwarte satijn, *soutache* en goudkoord. H. 107 cm.

PARIS (?), ca. 1920. Merk: Rubicon no. 1590.

Opm.: De etalagepop, waarvan de kop, het bovenlijf en de armen zijn vervaardigd van was, is gemerkt CIRES BELGES/Frans Pieper/BRUXELLES en dateert van ca. 1920-30. De pop werd in 1975 aangekocht (H. 170 cm, taille 70 cm, inv. nr. 1975-55).

Herk.: Verz. mevr. E. F. Canter Cremers-van der Does, Den Haag. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1973 (inv. nr. 1973-364).

Afb. 16. Avondjapon van kantstof in goud, zilver, oranje en groen, opgemaakt met roestkleurige *crêpe georgette* en gouden kraaltjes. H. 125-135 cm.

BRUSSEL OF PARIJS (?), ca. 1926-27.

Opm.: Zie afb. 15.

Herk.: Mevr. M. C. Lucassen-van Idsinga, Haarlem.

Geschenk van haar neef de heer D. F. W. Langelaan te Amsterdam, 1973 (inv. nr. 1973-574).

Afb. 17. INDIA (MANKOT, ca. 1660-1680).

Portret van Raja Kirpal Dev van Bahu (Jammu).

Gekleurde miniatuur met verguldsel, rode rand, gedou-bleerd, 207 × 160 mm.

Opschrift in takri: *Sri raja kirpal de jamual*; verso: notities in takri (?) onder de doublure.

Opm.: De afgebeelde vorst regeerde volgens Archer ca. 1660-1670.

Litt.: W. G. Archer, *Indian Painting from the Punjab Hills*, Londen 1973, I (tekst), blz. 373, nr. 4; II (platen), blz. 284, afb. 4 (aan de zijden afgesneden).

Herk.: Verz. Dr. Alma Latifi, Bombay (stempel in verso); Kunsthandel Sven Gahlin, Bath. Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 30).

Afb. 18. INDIA (MOGUL, late Akbar periode, ca. 1605).

Twee staande hovelingen.

Pen en penseel in dekverf en verguldsel, opgeplakt, 365 × 256 mm (het gehele blad); links onder een getal (?); verso opschrift.

Herk.: Kunsthandel Sven Gahlin, Bath. Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 32).

Afb. 19. INDIA (MOGUL, eind 17de eeuw).

Portret van een staande prins. Pen en penseel in bruin en grijs, in een verguld kader, 282 × 182 mm; verso opschrift van cijfers.

Herk.: Kunsthandel Sven Gahlin, Bath. Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 31).

Afb. 20. INDIA (GARHWAL, ca. 1820).

Illustratie uit de Bhagavata Purana: Krishna en Balarama

vallen in strijdwagens de demonenvorst Jarasandha aan. Pen en penseel in dekverf en verguldsel, in grijs/rood kader, opgeplakt, 365 × 480 mm. Opschrift: de namen van Krishna, Balarama, Jarasandha (gedeeltelijk) en Ugrasena. *Herk.:* Verz. Mrs. Maurice J. Pinto; Kunsthandel Sven Gahlin, Bath. Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 33).

Afb. 21. JEAN DE GOURMONT (werkzaam in Parijs en Lyon tussen 1506 en 1551). De Heilige Familie in de stal. Gravure, Diam. 195 mm. *Opm.:* De ongewone voorstelling van de Heilige Familie is onderaan in het midden gesigneerd met het monogram JG (de G in spiegelbeeld) en de woorden A LION. De Gourmont plaatst zijn voorstellingen vaak tegen een architectonische achtergrond. *Litt.:* Dumesnil 2.

Herk.: Kunsthandel Craddock & Barnard, Londen. Aankoop uit het F. G. Wallerfonds, 1979.

Afb. 22. LUCAS en JOHANNES VAN DOETICUM naar de 'Meester van de kleine landschappen' (werkzaam tussen 1558 en 1601 in Antwerpen).

Landweg. Ets, eerste staat vóór het nummer, vóór het verkleinen van de plaat en vóór de bewerkingen met de burijn, 133 × 201 mm. *Opm.:* De ets behoort tot een van de vroegst bekende reeksen landschapsprenten, waarvan het ontwerp vroeger aan Pieter Bruegel werd toegeschreven. Het is niet uit te maken welk aandeel Lucas en Johannes van Doeticum in deze serie hebben gehad, hun etstechniek laat zich niet onderscheiden. Deze ets behoort tot de tweede serie, uitgegeven door Hieronymus Cock in 1561, onder de titel *Praediorum Villarum... Icones*, etc.

Litt.: Van Bastelaer 35. *Herk.:* Kunsthandel Th. Laurentius, Zaltbommel. Aankoop uit het F. G. Wallerfonds, 1979. RP-P-1979-74

Afb. 23. MUIRHEAD BONE (Partick (bij Glasgow) 1876-1953 Londen).

De grote hal van Charing Cross Station (Londen) in aanbouw, 1906.

Droge naald, 277 × 436 mm. Rechts in de marge voluit gesigneerd.

Herk.: Veil. Christie, Londen 6-2-1979, nr. 25. Aankoop uit het F. G. Wallerfonds, 1979.

Afb. 24 (zie ook afb. op blz. 107).

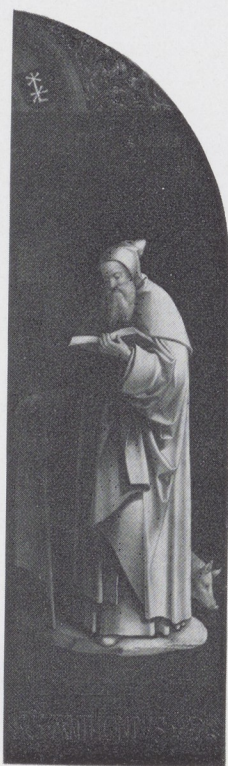
EDVARD MUNCH (Loyten 1863-1944 Ekely).

Vrouwen aan het strand. Houtsnede in kleuren en met groen krijt ingekleurd op dun Japans papier, 454 × 511 mm. Rechts onderaan met potlood gesigneerd *Edv. Munch*.

Opm.: Ontstaan in 1898. Munch zaagde het bewerkte houtblok in drie delen. Na enkele proefdrukken brak de 'landtong' af. Deze kleurde hij daarna op vele exemplaren met krijt bij. Drukken als de aangekochte met de kleuren groen, blauw, zwart en oranje-rood dateren waarschijnlijk uit 1906. De prent is intrigerend door de vele erin opgenomen tegenstellingen, die zowel van formele als inhoudelijke aard zijn. Zo is niet alleen land tegenover water geplaatst, of zwart tegenover wit, of een zittende tegenover een staande vrouw, maar is ook gezinspeeld op de tegenstelling tussen het oude en het jonge, of de dood en het leven. Het ligt in de bedoeling om in één van de volgende nummers van het Bulletin op deze prent terug te komen.

Litt.: Schiefler 117. *Herk.:* Veil. Sotheby, Londen

14-12-1978, nr. 215. Aankoop met steun van het F. G. Wallerfonds en de Rijksmuseum-Stichting, 1978.

2

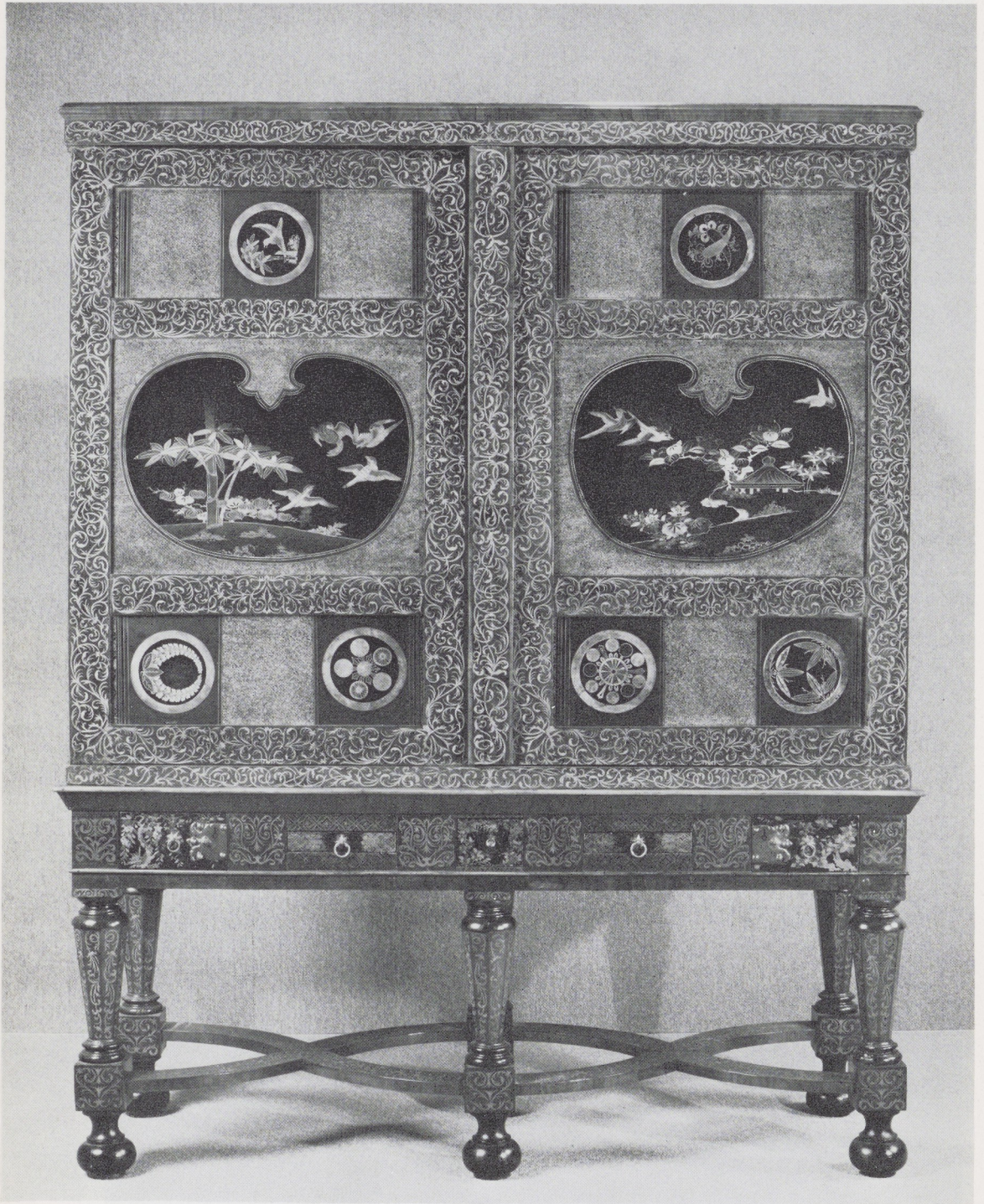
3

4

5

7

8

9

10

11

12

15

16

17

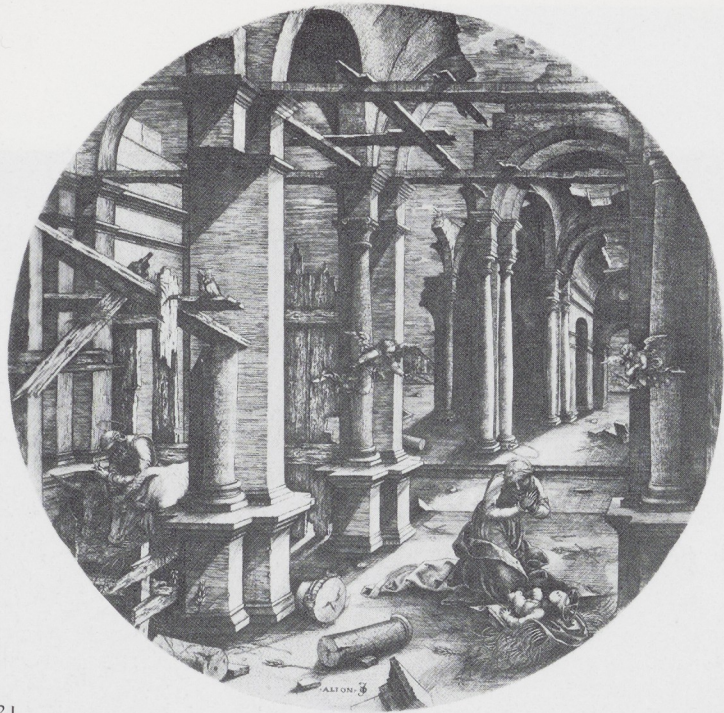

18

19

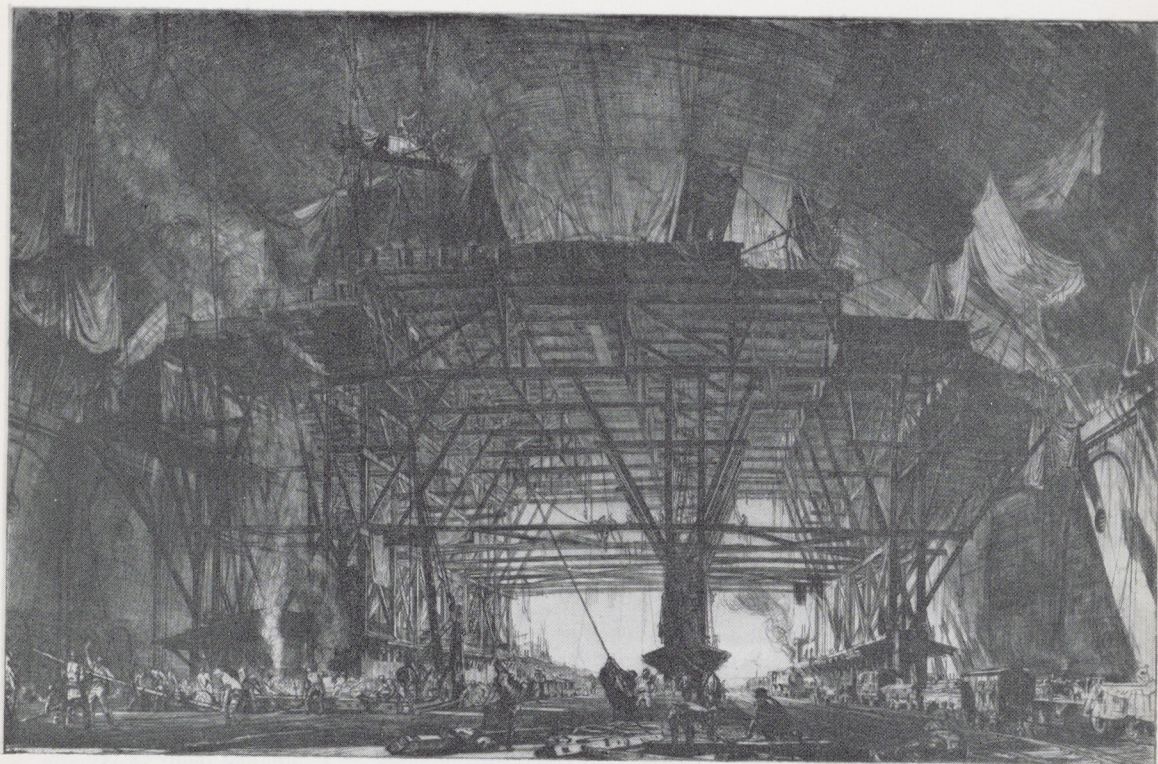

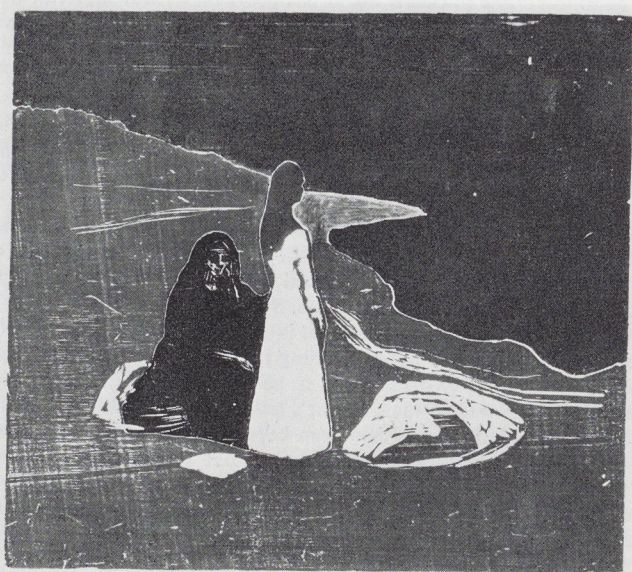
21

22

23

24